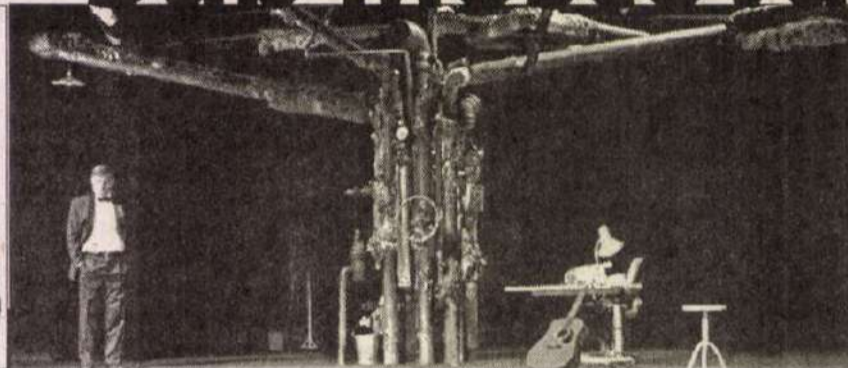

cronica dramatică de Marina Constantinescu

Sub Moscova

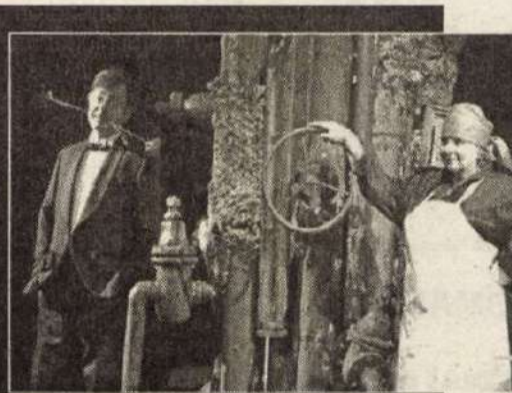

Mă felicit - a cîta oară? - că de aproape patru ani am renunțat să merg la premieră. Am cîștigat bucuria normalității. Și o libertate formidabilă în a privi și analiza o punere în scenă. Mă uit în tihnă, cu poftă cînd mi se încîntă ochiul și mintea, cu tristețe cînd, în ciuda eforturilor de toate felurile, formele și fondul sînt incerte, inconsistente. Nu mă agresează absolut nimic din exterior, sînt singură, în acea intimitate extraordinară și fundamentală în receptarea oricărui act creator. Cam după a șaptea reprezentație, cred, drumul este lămurit, din toate punctele de vedere, și nu mai pot apărea deviații mari, coșmarul regizorilor, cum se întîmplă, de regulă, pînă aici, care să modifice, uneori, radical, percepțiile de la o reprezentație la alta. Spectacolul de teatru este un organism viu, are nevoie de timp ca să se acomodeze, după "naștere". Mă interesează să-i acord acest interval, cu atît mai mult cu cît nu lucrez la un cotidian și nu sînt obligată să fac cronică de întîmpinare. Mă aflu, așa, oferindu-mi acest lux intelectual, foarte aproape de adevărul unui spectacol. Personajele se așază în actori, relațiile intră în ritmul firesc, adică acela în care a fost gîndit.

nici autorul, nici problematica. Gîndul îmi zboară, din nou, la *Căsătoria*. La trăsură, la cai, la birjari. Mariana Mișuț o joacă pe Agafia Tihonovna, pețitoarea cea limbută... În 1933, la Paris, la unul din balurile de caritate organizate de presa rusă, de intelectualii ruși, Nina

Despre căutări, trădări, iubiri, oameni, poezie, cenzură, intelectuali, societate totalitară, presiunea interdicțiilor, mutilări de destine este vorba și în *Sorry*. Galin a scris piese în și despre atmosfera anilor '80 din U.R.S.S. La noi i se joacă *Stele pe cerul dimineții* la

toată povestea asta, Kordonskiy reușește și un fel de studiu de caz, de observare a părții pentru întreg, dar, în același timp, și un fel de radiografie a unui moment din anii duri ai comunismului, una din consecințele acestor ani, un moment ce fixează pentru două ore una

Berberova a fost "distribuită" în același personaj - nu s-a montat decît un act - și i s-a închiriat o perucă cu bucle aurii și o rochie în stilul epocii... A merge pe mina unui actor cu care ai lucrat și în care ai investit ceva, a-i îndeplini un vis posibil, atunci cînd trebuie, mi se pare un semn de mare tandrețe profesională din partea unui regizor. Înseamnă pur și simplu o treaptă nouă pe drumul ascendent al întîlnirii regizor-actor. Aici este o căutare teribilă, plină de angoase, de neliniști. Și de sunetul aripilor în zbor cînd cei ce se caută se și găsesc! Mergeți la *Sorry* și-l veți auzi!

Odeon - îmi amintesc mereu și montarea formidabilă a lui Lev Dodin, profesorul lui Kordonskiy, la Mali Teatr! - și *Audiția* la Teatrul de Comedie și la Teatrul "Toma Caragiu" din Ploiești. Reducînd destul de mult din text, Yuriy Kordonskiy obține tensiunea dramatică, diluată altfel în situații și povești parantetice, construiește o relație mult mai directă, și ea, mult mai dramatică, cu accente tulburătoare între cei doi, luri Zvonariov și Inna Rassadina, interpretați de Ion Caramitru și Mariana Mișuț. Astfel, e timp de priviri care răscolesc absențe, de tăceri tulburătoare, în care se "spun" multe. Concentrînd

din aberațiile, din ororile unui sistem condamnat, mutilant. Pe mine m-a interesat și povestea, și contextul politic, moral despre care vorbește Galin indirect, ironic, autoironic, cu un soi de asumare care îmi dă fiori. Nimeni nu acuză pe nimeni, enumerările suferințelor și împlinirilor curmate, umane, profesionale ale personajelor, ale colegilor și prietenilor lor se fac ca sub anestezie. Și durerea este alungată, înecat în vodcă și tăcere. Suflete moarte. Regizorul elimină multe reziduuri narative, epice și condensează studiul uman. Pur și simplu. Mă interesează pentru că libertatea noastră de acum trebuie să sondeze, din cînd în

cînd, și să analizeze eroarea pînă în cel mai mic detaliu, în dorința igienizării prezentului. Pe urmă, cum alcătuieste regizorul spectacolul, accentul nu este politic, nu este un manifest. Nici în scriitură nu este așa. Este o lupă pusă pe oameni, pe tot ce ține de asta, pe lașități, pe curaj sau pe lipsa lui, fără să se șoptească acuzații. De asta, spectacolul mi s-a părut și mai răvășitor, mesajul deschis, universal, atenționînd că oriunde se trece peste demnitate, verticalitate, intimitate și iubire, pămîntul se înclină periculos. Și, pentru tot ce se întîmplă, numai noi sîntem de vină. Fiecare.

Doi foști iubiți, colegi de facultate, literați, se întîlnesc, după douăzeci de ani, în Moscova sovietică. Zvonariov este deja cetățean străin, sosit din Israel ca să se căsătorească cu femeia pe care a iubit-o în tinerețe, dar a părăsit-o, alegînd, să spunem, libertatea. Are bani, jonglează demonstrativ, dar precaut, cu dolarii, îi plătește pașaportul, biletele de avion, rochia de mireasă, îi cumpără, practic, libertatea, vrînd să o ia, ca soție, în Israel. Inna Rassadina, poetă cu vocație, ratîndu-și cariera și viața personală, lucrează la morgă. Îmbălsămează și aranjează morți. Undeva, într-un subsol sordid, undeva sub Moscova, undeva în mașele unui sistem cumplit, în viscerale suferințe, în punctul terminus, unde moartea anulează totul. Într-un labirint de țevi, îndicite, apăsătoare deasupra capului, se încîlcește și povestea lor. Și eșuează. Din nou. Cele două destine, ratate, ratează, iarăși. Zvonariov este deja căsătorit, fie și formal... Ce propune el, atunci? Ce fel de evadare?

E greu de vorbit despre emoția din jocul actorilor, din relația personajelor lor, despre disperările din fiecare. Despre cît sînt de buni. Și de rafinați. Și de dăruți. Este greu de vorbit despre gesturi, detalii, priviri, tăceri. Despre o lume pe care o ridică pe scenă doar marii actori. La început, Inna Rassadina, interpretată dumnezeiește de Mariana Mișuț, proaspăt măritată, este în plin exercițiul meseriei. Cu un șorț enorm, cu cizme și mănuși de cauciuc, legată muncitorește la cap. Bună camuflaj pentru femeia din ea... În morga de la subsolul lumii, proaspătul ei șorț aranjează pe tot felul de țărni o masă festivă. Masa nunții lor. Cu sfesnice, cu toalete de miri, cu vodcă... Aici să fie, de fapt, evadarea din lume și din fiecare? În subsolul sordid - extraordinară ideea de spațiu a scenografei Nina Brumușilă - al neîntîlnirii? M-am uitat la fiecare gest al Mariane Mișuț - e greu să-i uiți ochii - și al lui Ion Caramitru. Cîtă plăcere să joace, cîtă grijă față de cuvînt, de nuanțe, de personaj, de celălalt. Cîtă forță și cîtă vulnerabilitate! Mă bucur că am așteptat ca să văd doi mari actori și o emoționantă lecție de actorie, o scufundare în voluptatea jocului și a scenei. ■